

Iwona Chomiak-Orsa

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Michał Flieger

Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu

**ZASTOSOWANIE
TECHNOLOGII INFORMATYCZNYCH
W ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZYM GMIN.
WYNIKI BADAŃ**

Streszczenie: Celem artykułu jest analiza wykorzystania technologii informatycznych w rozwoju społeczno-gospodarczym gmin. Przeprowadzone badania dotyczyły analizy skuteczności zastosowanych rozwiązań IT w odpowiednich obszarach funkcjonowania gminy związanych z rozwojem gospodarczym, rozwojem społecznym, upowszechnianiem edukacji, doskonaleniem funkcjonowania urzędu jako instytucji świadczącej usługi oraz promowaniem rozwoju i turystyki w analizowanych gminach. Działania związane z wykorzystaniem IT w wymienionych obszarach w ocenie mieszkańców oraz podmiotów gospodarczych charakteryzują się różną skutecznością. Takie wnioski wskazują na konieczność dokonywania przemyślanego wyboru podejmowanych działań w zakresie wykorzystania IT w ramach wspierania rozwoju lokalnego przez gminę.

Słowa kluczowe: rozwój społeczno-gospodarczy gminy, wspieranie rozwoju, rozwiązania IT, skuteczność działań gminy.

1. Wstęp

Rozwój lokalny rozpatrywany jest zwykle w dwóch podstawowych płaszczyznach – społecznej i gospodarczej. Poprzez rozwój gospodarczy rozumie się zmiany strukturalne oraz inne towarzyszące wzrostowi gospodarczemu, który określany jest jako rozszerzenie się zdolności danego obszaru do produkcji towarów i usług [Kamerschen i in. 1991, s. 958]. Wspomniana zdolność regionu do wytwarzania wpływa na ważne dla niego zjawiska. Po pierwsze, na powstanie nowych miejsc pracy, a więc stworzenie pewnej bazy dla społeczności, która pozwala jej na osiedlanie się i utrzymanie na danym terenie. Dodatkowo, wraz z rozwojem gospodarczym wzrasta standard życia, dochód społeczny oraz możliwości wyboru dla

mieszkańców – nie są oni ograniczeni do jednego miejsca i sposobu uzyskiwania dochodu [Melkers i in. 1993, s. 233]. Po drugie, wzrost liczby przedsiębiorstw operujących na danym terenie powoduje zwiększenie dochodów budżetowych w ramach dochodów własnych, np. z podatków lokalnych. Wzrost ten przekłada się bezpośrednio na możliwości inwestycyjne, co z kolei prowadzi do zwiększenia przewagi konkurencyjnej i do kolejnego przyspieszenia rozwoju gospodarczego.

Lokalny rozwój gospodarczy i rozwój społeczny są zjawiskami współzależnymi. Dzięki nowym i atrakcyjnym miejscom pracy na danym terenie przybywa specjalistów zasilających lokalne zasoby ludzkie, które mogą z kolei stanowić o przewadze konkurencyjnej skutkującej dalszym rozwojem gospodarczym. Natomiast rozbudowa infrastruktury technicznej zwiększająca liczbę podmiotów gospodarczych prowadzi do większych dochodów budżetowych oraz związanych z tym nowych możliwości rozbudowy infrastruktury społecznej. Jednak w każdym z tych działań istotne jest przyjęcie tzw. perspektywy marketingowej, czyli poszukiwanie odpowiedzi na pytanie, jakie są bieżące potrzeby mieszkańców i przedsiębiorstw i w jaki sposób należy je skutecznie zaspokoić [Wojtasiewicz 1996, s. 100]. Taka perspektywa nadaje nowej jakości działaniom władz lokalnych i warunkowana jest wdrożeniem sprawnego systemu zarządzania, który odczytuje i dostosowuje się do zmieniających się potrzeb lokalnych.

Celem niniejszego referatu jest analiza wykorzystania technologii informatycznych w rozwoju społeczno-gospodarczym gmin. Autorzy dokonali analizy strategii rozwoju społeczno-gospodarczego wybranych gmin, następnie przeprowadzili pogłębione badania mające ocenić skuteczność zastosowanych rozwiązań IT w wybranych płaszczyznach rozwoju społeczno-gospodarczego gmin. Respondentami badań byli mieszkańcy oraz przedsiębiorcy z sektora małych i mikroprzedsiębiorstw. Jako metody badawcze wykorzystano analizę literatury i dokumentów strategicznych gmin oraz badania ankietowe.

2. Pojęcie i uwarunkowania rozwoju lokalnego

Pojęcie rozwoju lokalnego definiowane jest w literaturze przedmiotu w różny sposób. W ujęciu statycznym rozwój lokalny jest to faza rozwoju lub postępu w jakimś aspekcie społeczeństwa, która jest określona lub ograniczona do pewnego, zwykle małego rejonu lub obszaru¹. W ujęciu dynamicznym rozwój lokalny rozumiany jest jako proces ukierunkowany na wzmocnienie potencjału społeczności miast i wsi [Cabbott, Covey 1996, s. 6]. Ujęcie dynamiczne wskazuje na procesowy charakter rozwoju lokalnego, tzn. wymagający od decydentów działań ciągłych – w sferze bieżącego zarządzania oraz planowania strategicznego. Ujęcie to podkreśla zatem rolę systemu zarządzania i jego usprawnień w stymulowaniu rozwoju lokalnego.

---

¹ European Environment Information and Observation Network (EIONET), <http://www.eionet.europa.eu/>.

Każda gmina w Polsce opracowuje i zatwierdza strategię rozwoju, które mają stanowić kluczowe wytyczne dla podstawowych obszarów rozwoju społeczno-gospodarczego. Wytyczne te najczęściej dotyczą działań związanych z:

- rozwojem gospodarczym regionu,
- rozwojem społecznym,
- upowszechnianiem edukacji,
- doskonaleniem funkcjonowania urzędu jako instytucji świadczącej usługi,
- promowaniem regionu oraz rozwoju turystyki.

Rozwój gospodarczy jest stosunkowo łatwo mierzalny. Do typowych mierników można zaliczyć liczbę przedsiębiorstw działających na danym terenie, przyrost miejsc pracy w danej jednostce czasu, produkt narodowy brutto w przeliczeniu na jednego mieszkańca, dochody na mieszkańca lub wielkość lokalnych przychodów budżetowych z dochodów własnych, np. z podatku od nieruchomości, wysokość stopy bezrobocia [Gobar 1995, s. 19].

Rozwój społeczny jest to ukierunkowany proces, w wyniku którego następuje ciągły wzrost pewnych istotnych dla danego społeczeństwa czy społeczności zmiennych. Proces społeczny definiowany jest jako seria zjawisk mających wpływ na osobowość grupy społecznej. Proces oznacza zatem powiązania strukturalno-funkcjonalne lub przyczynowe, ciągłą serię zmian, rozwój².

Jak pokazuje powyższa definicja rozwoju społecznego, kluczową rolę odgrywa w nim pojęcie zmiennych, na których koncentrują się władze lokalne zarządzając tym procesem. Do typowych zmiennych decydujących o rozwoju społecznym zaliczamy poziom wykształcenia, zdrowia oraz świadomości kulturalnej. Takie ujęcie rozwoju społecznego wskazuje na znaczne możliwości wspierania i modelowania tego rozwoju przez władze samorządowe i jednocześnie definiuje główne zadania w tym obszarze: ułatwienie dostępu do edukacji na wysokim poziomie, ochrony zdrowia oraz infrastruktury kulturalnej. Dodatkowo rozwój społeczny to także dostęp do infrastruktury technicznej, czyli dróg, mediów itp. [Parysek 1996, s. 38–39].

Biorąc pod uwagę powyższe, wyróżniamy cztery podstawowe typy rozwoju lokalnego. Klasyfikacja ta wynika z kombinacji wspomnianych zmiennych – uczestników i zasobów rozwoju w aspekcie wewnętrznym oraz zewnętrznym [Pichierrri 2006, s. 21–23]. Według A. Klasika można wyróżnić następujące koncepcje rozwoju lokalnego: egzogeniczny, spolaryzowany, endogeniczny, zintegrowany i samopodtrzymujący się [Klasik 1996, s. 16].

Współczesne czynniki rozwoju lokalnego warunkowane są w znacznym stopniu zmianami zachodzącymi w mechanizmach konkurencyjnych przedsiębiorstw. Wymaga to od jednostek lokalnych bieżącego rozpoznawania tych potrzeb, a nawet ich przewidywania, ponieważ szybkie dopasowanie się do nich jest warunkiem

---

² Ujęcie procesowe jest w definicji rozwoju szczególnie cenne ze względu na możliwość oceny zmian w różnych punktach czasowych.

uzyskania przewagi konkurencyjnej i w efekcie przyspieszenia rozwoju lokalnego. Aby sprostać tym wymogom, jednostki administracji państwowej muszą posiadać sprawny system zarządzania, który jest nastawiony na ciągłe badanie wymagań klientów wewnętrznych i zewnętrznych oraz szybkie dopasowanie się do zmieniających się potrzeb. Władze lokalne muszą być także zdolne do skutecznego zachęcania społeczności lokalnej oraz podmiotów gospodarczych do efektywnego wykorzystania potencjału lokalnego. Sprzyjanie innowacjom, transferowi nowych pomysłów oraz technologii to cechy rozwoju opartego na wiedzy.

Na poziomie gminy konieczne jest wprowadzenie założeń organizacji uczącej się, tak aby elastycznie korzystała ze swoich zasobów wiedzy i doświadczeń. W związku z tym zmienić się musi także kultura organizacyjna – od typowego wykonawstwa i administrowania w kierunku organizacji, gdzie dominuje chęć pomocy i dzielenia się doświadczeniami, pracownicy są kreatywni i skutecznie wprowadzają zmiany [Flieger 2007, s. 151–158]. Konieczne jest także wykorzystanie nowoczesnych koncepcji i metod zarządzania, które pozwolą działać sprawniej i efektywniej. Powyższe powoduje, że liderzy lokalni muszą posiadać wiedzę i umiejętności konieczne do sprawnego wprowadzania przedstawionych założeń. Jednak jak pokazują wyniki badań prowadzonych w latach 2008–2010, znajomość współczesnych koncepcji i metod zarządzania wśród kadry zarządzającej w gminach jest wciąż ograniczona [Flieger 2010, s. 51–56; Flieger 2009, s. 176–180].

3. Obszary zastosowania technologii informatycznych na potrzeby rozwoju gmin

Gmina, będąc podstawową jednostką samorządu terytorialnego³, ma za zadanie realizować wszystkie zagadnienia publiczne o znaczeniu lokalnym. Ponadto powinna dbać o zaspokajanie potrzeb wspólnoty samorządowej tworzonej przez jej mieszkańców. Szeroko rozumiana informatyzacja gmin powinna być traktowana nie jako zadanie samo w sobie, ale jako proces zastosowywania i wdrażania narzędzi teleinformatycznych do realizacji zadań własnych gminy. Toteż wdrażanie nowoczesnych technologii informatycznych do poszczególnych dziedzin działalności gmin stanowi jeden z podstawowych elementów stwarzania dogodnych warunków do rozwoju zarówno przedsiębiorczości, jak i społeczeństwa informacyjnego na obszarze gminy (por. [Olszak, Ziemia 2007]).

W większości opracowań dotyczących informatyzacji gmin główny nacisk położony jest na ocenę wdrażania rozwiązań informatycznych wspomagających funkcjonowanie urzędu gminy jako podmiotu [Chomiak-Orsa, Gryncewicz 2011; Chomiak-Orsa, Flieger 2011a]. Wdrażanie systemów informatycznych wspomagających funkcjonowanie gminy pozwala na doskonalenie realizowanych procesów

---

³ Art. 164, ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

biznesowych związanych przede wszystkim z obsługą mieszkańców jako petentów [Chomiak-Orsa, Flieger 2011b]. Natomiast problem wykorzystania technologii informatycznych do wspierania rozwoju społeczno-gospodarczego gmin powoduje, że na informatyzację należy spojrzeć bardziej kompleksowo, rozpatrując wykorzystanie dostępnych technologii na wszystkich płaszczyznach funkcjonowania gmin.

Wytyczne działania powinny być realizowane przy wykorzystaniu rozwiązań teleinformatycznych. Ważne jest, że coraz więcej gmin, dostosowując się do ogólnopolskiej strategii informatyzacji społeczeństwa przedstawionej w 2008 roku⁴, opracowuje lokalne strategie informatyzacji gmin. Jako priorytetowe przyjmuje się w nich działania mające umożliwić upowszechnienie dostępu i wykorzystania technologii informacyjnych przez mieszkańców gminy, przez przedsiębiorców, aż do w pełni zinformatyзованego urzędu, który będzie mógł świadczyć usługi zdalnie.

Toteż w strategiach informatyzacji gmin na pierwszym miejscu wymienia się zazwyczaj zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu mieszkańcom gminy. W tym obszarze podstawowymi priorytetami dla informatyzacji jest zazwyczaj dążenie do poprawy infrastruktury teleinformatycznej na terenie gmin, budowanie sieci dostępowej wykorzystującej nowoczesne rozwiązania informatyczne oraz wyrównywanie szans dla poszczególnych grup mieszkańców poprzez walkę z wykluczeniem cyfrowym oraz patologiami społecznymi.

Drugim niezmiernie istotnym celem rozwoju gminy, którego realizację powinna umożliwić informatyzacja, jest tworzenie przyjaznego społeczeństwu e-Urzędu oraz tworzenie systemu nowoczesnego świadczenia usług dla mieszkańców. Wykorzystanie technologii informacyjnych powinno przyczynić się do realizacji takich priorytetów, jak:

- usprawnienie przepływu informacji do obywatela,
- zapewnienie możliwości załatwiania spraw pomiędzy obywatelem czy podmiotem gospodarczym a urzędem drogą elektroniczną,
- możliwość składania za pośrednictwem Internetu wniosków o wydanie dokumentów,
- ułatwienie dostępu do danych medycznych i ubezpieczeniowych,
- wymiana informacji między urzędami on-line [Szyjko 2011].

Wykorzystanie technologii informacyjnych do zdalnej obsługi mieszkańców powinno generować następujące korzyści:

- minimalizacja osobistej obecności interesariuszy w urzędach,
- standaryzacja procedur załatwiania spraw,
- skrócenie czasu załatwiania spraw,
- podniesienie jakości i efektywności świadczonych usług [Radzikowska 2005; Chmielarz 2008, s. 118–119].

---

⁴ Ministerstwo Nauki i Informatyzacji: *Strategia rozwoju społeczeństwa informacyjnego do roku 2013*; http://www.ezdrowie.lodzkie.pl/pliki/PL-MNiI-2005_Strategia_kierunkowa_rozwoju_informatyzacji_Polski_do_roku_2013.pdf.

Kolejnym kierunkiem wykorzystania technologii informacyjnych w rozwoju społeczno-gospodarczym gmin jest dążenie do poprawy współpracy z lokalnym biznesem oraz promowanie gminy wśród potencjalnych inwestorów. W tym obszarze gminy najczęściej tworzą portale internetowe zawierające wszystkie ważne dla przedsiębiorców informacje.

Następnym znaczącym obszarem zastosowania technologii informatycznych w rozwoju społecznym gminy jest upowszechnianie i ułatwianie dostępu do edukacji, przede wszystkim poprzez promowanie form e-learningowych.

Ostatnim z wymienianych obszarów działalności gminy, w którym szczególną rolę odgrywa wykorzystanie technologii informacyjnych, jest tworzenie systemu i bazy informacji o charakterze promocyjnym dla gminy. Jako podstawowe priorytety wymienia się zazwyczaj w strategiach informatyzacji upowszechnianie informacji turystycznej, promowanie lokalnych specjalności, reklamowanie bazy hotelowej i agroturystycznej.

Wymienione obszary działalności gmin, które są uwzględniane w strategiach informatyzacji, idealnie wpisują się w tworzone strategie rozwoju społeczno-gospodarczego. Gminy, dążąc do wspomagania rozwoju społeczno-gospodarczego wykorzystaniem technologii informacyjnych, definiują konkretne zastosowania IT jako instrumentu. Toteż w kolejnym punkcie artykułu autorzy będą stosowali pojęcie instrumentów IT, wspierających omawiane obszary rozwoju społeczno-gospodarczego gmin.

Ocena skuteczności zastosowanych instrumentów możliwa jest tylko w drodze bezpośredniej weryfikacji i oceny przez odbiorców, do których działania powyższe były adresowane. Toteż kolejny punkt artykułu zawiera syntetyczną prezentację wyników badań dotyczących oceny instrumentów IT stosowanych w wybranych gminach w celu wspierania rozwoju społeczno-gospodarczego.

4. Ocena zastosowania technologii informatycznych na potrzeby rozwoju gmin

Badania realizowane przez autorów, dotyczące zakresu stosowanych strategii informatyzacji w rozwoju społeczno-gospodarczym gmin, przeprowadzone zostały w dwóch etapach. W pierwszym etapie przeanalizowane i ocenione zostały strategie informatyzacji oraz zakres stosowanych technologii informatycznych w wyspecyfikowanych obszarach rozwoju społeczno-gospodarczego gmin. Autorzy zidentyfikowali i ocenili 17 strategii rozwoju opracowanych przez gminy województwa dolnośląskiego z powiatów dzierzoniowskiego, kłodzkiego, wałbrzyskiego oraz ząbkowickiego. Na podstawie powyższych strategii wyspecyfikowana została lista najbardziej typowych zastosowań rozwiązań informatycznych, które zostały zdefi-

niowane jako instrumenty (zob. tab. 1)⁵. Analizując strategie rozwoju, jak również stopień zaawansowania wykorzystywanych instrumentów IT w działaniach społeczno-gospodarczych, wytypowano dwie gminy do przeprowadzenia poszerzonych badań ankietowych. Badania polegały na przeprowadzeniu anonimowych ankiet bezpośrednich wśród mieszkańców oraz przedsiębiorców z sektora małych i średnich firm zlokalizowanych w dwóch gminach powiatu dzierzoniowskiego. W ankietach respondenci mieli wyrazić swoje opinie na temat zakresu oraz zasadności stosowanych przez urzędy gmin instrumentów IT w rozwoju społeczno-gospodarczym.

Ogółem w okresie wrzesień–październik 2011 przeprowadzonych zostało 168 ankiet bezpośrednich, w których respondenci dokonali oceny wybranych i wymienionych przez autorów instrumentów IT stosowanych w ich gminach w celu wspierania rozwoju społeczno-gospodarczego.

Respondenci oceniali każdy z instrumentów w skali 0–5 – gdzie „0” oznaczało całkowity brak stosowania wymienionego instrumentu przez gminę, natomiast ocena „5” oznaczała, że narzędzie to jest w pełni stosowane, a respondent uważa, że możliwości, jakie daje to narzędzie, są na tę chwilę całkowicie wystarczające. Brak odpowiedzi wynikający z niewiedzy respondenta nie był brany pod uwagę do ustalania średniej oceny wytypowanych instrumentów IT.

Uzyskane średnie wyniki zostały zaprezentowane w tab. 1. Ponadto respondenci oceniali, jakie – ich zdaniem – znaczenie dla danego obszaru rozwoju społeczno-gospodarczego ma konkretne działanie wykorzystujące instrumenty IT. Uśrednione rangi, przyznane przez respondentów, zamieszczone zostały w drugiej kolumnie tab. 1.

Z danych przedstawionych w tabeli wynika, że mieszkańcy gmin powiatu dzierzoniowskiego stosunkowo dobrze oceniają stopień stosowania instrumentów IT w wybranych obszarach rozwoju społeczno-gospodarczego. Najlepiej oceniane były przez respondentów instrumenty związane z funkcjonowaniem domowych stron urzędów gmin. Na stronach tych pozytywnie zostały ocenione instrumenty mające informować mieszkańców o funkcjonowaniu urzędu jako instytucji świadczącej usługi, jak również zawierające podstawowe informacje dla przedsiębiorców. Według respondentów gmina powinna zwiększyć wykorzystanie instrumentów IT do promowania regionu i rozwoju turystyki, powinny też zostać rozwinięte zastosowania informatyki w zakresie rozwoju społecznego oraz upowszechniania edukacji.

Reasumując wyniki badań oraz wypowiedzi respondentów: ogólny wniosek z oceny stosowanych instrumentów IT dotyczył propozycji zwiększenia zainteresowania rozwojem społeczno-kulturalnym, który może być promowany i realizowany poprzez stosowanie zaawansowanych instrumentów informatycznych.

---

⁵ Jako najważniejsze można wymienić: *Strategia rozwoju Gminy Dzierżoniów na lata 2007–2013*; <http://www.ug.dzierzoniow.pl/strateg/strategia.pdf> (5.09.2011); *Założenia do strategii informatyzacji gminy Stoszowice na lata 2007–2013*; <http://www.stoszowice.pl>; *Strategia rozwoju powiatu kłodzkiego na lata 2008–2015*; <http://www.bip.powiat.klodzko.pl>.

Tabela 1. Wybrane instrumenty IT stosowane w badanych gminach

Wybrane instrumenty w podziale na obszary rozwoju	Średnia ocen	Ranga instrumentu
Rozwój gospodarczy regionu		
• W gminie wykorzystywane jest połączenie szerokopasmowe do Internetu	4,3	3
• Urząd Gminy posiada własną (niezależną od BIP), regularnie aktualizowaną stronę internetową dostarczającą podstawowych informacji dla mieszkańców oraz inwestorów	5,0	1
• Strona urzędu zawiera elementy nie tylko informacyjne, ale umożliwia również pobór formularzy	4,1	2
• Baza danych przedsiębiorców pozwalająca na przeszukiwanie według zadanych kryteriów	3,7	4
• Interaktywne formularze dotyczące wniosków unijnych dla małych i średnich przedsiębiorstw	2,1	5
Rozwój społeczny		
• Organizowanie lokalnej społeczności z wykorzystaniem portalu gminy	4,3	3
• Popularyzacja inicjatyw społecznych	3,6	5
• Zwiększanie aktywności społeczności lokalnej – interaktywne strony pozwalające mieszkańcom na publikowanie informacji o eventach	2,1	4
• Ochrona i popularyzacja lokalnego dziedzictwa historycznego – informowanie o wystawach, pogadankach	4,2	1
• Poszukiwanie, nawiązywanie i utrzymywanie kontaktu z byłymi, a zasłużonymi mieszkańcami gminy	2,3	2
• Utrzymywanie aktywnej komunikacji społecznej	3,3	6
• Udostępnianie informacji o gminach sąsiednich	2,6	7
Upowszechnianie edukacji		
• Promocja ośrodków rozwoju: bibliotek, domu kultury, ognisk	4,1	4
• Informowanie mieszkańców o szkoleniach, wykładach odczytach	3,6	2
• Podnoszenie kwalifikacji mieszkańców poprzez udostępnianie kursów e-learningowych	0,6	3
• Dofinansowywanie infrastruktury informatycznej w szkołach	3,7	1
Doskonalenie funkcjonowania urzędu jako instytucji świadczącej usługi		
• Dbłość o tworzenie wizerunku administracji lokalnej jako instytucji świadczącej usługi	4,5	2
• Tworzenie publicznych, niepłatnych punktów dostępu do Internetu	3,6	7
• Kompleksowe z informatyzowanie działalności urzędu	1,8	4
• Usprawnianie przepływu informacji w urzędzie	2,6	3
• Możliwość monitorowania spraw przez petentów	0,0	6
• Lepsza dystrybucja informacji dotycząca zakresu funkcjonowania urzędu gminy	4,1	1
• Tworzenie pozytywnego wizerunku poprzez odpowiednie zarządzanie portalem informacyjnym	3,8	5
Promowanie regionu oraz rozwoju turystyki		
• Pasywna strona internetowa publikująca informacje o atrakcjach turystycznych gminy	4,1	1
• Internetowa baza hoteli, pensjonatów oraz gospodarstw agroturystycznych	3,6	2
• Możliwość zdalnego zarezerwowania noclegu	2,5	3
• Wirtualny przewodnik po gminie	0,0	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

5. Podsumowanie

Rozwój społeczno-gospodarczy gminy jest jednym z priorytetowych zadań współczesnych samorządów. Wraz ze wspieraniem rozwoju gminy dokonują wielu działań związanych z szeroko pojętą informatyzacją, obejmującą wszystkie aspekty funkcjonowania samorządów. Należy zwrócić uwagę na fakt, że działania związane z informatyzacją stanowią jednocześnie instrumentarium wspierania rozwoju lokalnego. Jednak, biorąc pod uwagę, że są one związane zwykle ze znacznymi nakładami finansowo-organizacyjnymi, ważne jest określenie wpływu poszczególnych działań na ten rozwój. Przeprowadzone badania pozwoliły na zweryfikowanie skuteczności działań z obszaru IT w gminach pod kątem ich przydatności w procesie stymulowania rozwoju.

Przeprowadzone badania potwierdziły, że w celu wspierania rozwoju gmina ma do dyspozycji wiele instrumentów, także z sektora IT. Można je podzielić, ze względu na obszary oddziaływania, na instrumenty wspierające rozwój gospodarczy, rozwój społeczny, upowszechnienie edukacji, doskonalenie funkcjonowania urzędu jako instytucji świadczącej usługi oraz promowanie rozwoju i turystyki. W każdej z tych grup znajduje się szereg działań szczegółowych, które gminy mogą wykorzystać. Należy jednak podkreślić, że badania ujawniły znaczne zróżnicowanie poziomu skuteczności dostępnych instrumentów, co w perspektywie ograniczonych zasobów oznacza konieczność dokonywania przez gminy wyboru pewnego spójnego zestawu stosowanych instrumentów, które wspierają się na zasadzie synergii i są w stosunku do siebie komplementarne.

Do instrumentów najskuteczniejszych zaliczyć należy posiadanie interaktywnej strony www, na której znajdują się najistotniejsze dla mieszkańców oraz przedsiębiorców informacje, stworzenie portalu wymiany informacji pozwalającego na integrację społeczności lokalnej, promocja ośrodków rozwoju społecznego na terenie gminy, dostępność urzędu gminy jako jednostki świadczącej usługi publiczne oraz informacje na stronie www dotyczące najważniejszych atrakcji na terenie gminy.

Wyniki przeprowadzonych badań pozwalają na stworzenie hierarchii działań, które gmina powinna podejmować w obszarze wspierania rozwoju instrumentami IT. W związku z tym należy podkreślić przydatność powyższych wskazań dla praktyki zarządzania gminami w Polsce. Poprawnie dobrane instrumenty mogą skutkować przyspieszeniem rozwoju i osiągnięciem przewagi konkurencyjnej przez gminy. Warto zaznaczyć, że konieczne jest podjęcie dalszych badań dotyczących możliwości usprawniania działań gmin w zakresie zastosowania instrumentów IT. Analizie należy poddać możliwości modyfikacji stosowanych instrumentów w celu zwiększenia ich skuteczności oraz uwarunkowania wewnętrzne urzędów gmin wpływające na prowadzenie działań w tym zakresie w praktyce.

Literatura

- Cabbott T., Covey J. [1996], *Social Investment Funds, An Expanded Critique*, IDR Reports, vol. 12, no. 4.
- Chmielarz W. [2008], *Stadium rozwoju systemów E-administracji w Polsce*, [w:] *Technologie wiedzy w zarządzaniu publicznym 2007*, red. J. Gołuchowski, A. Frąckiewicz-Wronka, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej w Katowicach, Katowice.
- Chomiak-Orsa I., Flieger M. [2011a], *Koncepcja oceny stopnia informatyzacji w osiągnięciu dojrzałości procesowej gminy*, „Współczesne Zarządzanie” nr 3.
- Chomiak-Orsa I., Flieger M. [2011b], *Computerization as the Improvement of Processes in Local Governments*, [w:] *Advanced Information Technologies for Management – AITM'2011. Information Systems in Business*, red. J. Korczak, H. Dudycz, M. Dyczkowski, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu nr 205, Wyd. Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław.
- Chomiak-Orsa I., Gryncewicz W. [2011], *Wirtualizacja jako kierunek reinżynieringu procesów biznesowych w administracji publicznej*, [w:] *Technologie wiedzy w zarządzaniu publicznym*, red. J. Gołuchowski, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Katowice.
- European Environment Information and Observation Network (EIONET), <http://www.eionet.europa.eu/>
- Flieger M. [2007], *Od administrowania do zarządzania publicznego – transformacja stanowiąca warunek efektywnego zarządzania gminą oraz przedsiębiorstwami sektora publicznego*, [w:] *Zmiana warunkiem sukcesu. Przeobrażenia systemów zarządzania przedsiębiorstw*, red. J. Skalik, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, Wrocław.
- Flieger M. [2009], *Próba oceny zastosowania i skuteczności metod zarządzania w gminach*, [w:] *Instrumenty zarządzania we współczesnym przedsiębiorstwie – nowe kierunki*, red. K. Zimmewicz, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Poznań.
- Flieger M. [2010], *Implementacja technik i metod organizatorskich w systemach zarządzania gminą*, [w:] *Wiedza w gospodarce i gospodarka oparta na wiedzy*, red. M. Hopej, M. Moszkowicz, J. Skalik, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław.
- Gobar A. [1995], *The Need for Community Self-Evaluation*, [w:] *Economic Development in Local Government*, ed. R.L. Kemp, McFarland & Company Inc. Publishers, Jefferson, North Carolina–London.
- Kamerschen D.R., McKenzie R.B., Nardinelli C. [1991], *Ekonomia*, Fundacja Gospodarcza Solidarność, Gdańsk.
- Klasik A. [1996], *Zarządzanie rozwojem lokalnym*, [w:] *Zarządzanie rozwojem gminy w zespołach miejsko-przemysłowych*, red. F. Kuźnik, Akademia Ekonomiczna, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Katowice.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, art. 164, ust. 1.
- Melkers J., Bugler D., Bozeman B. [1993], *Technology Transfer and Economic Development*, [w:] *Theories of Local Economic Development*, ed. R.D. Bingham, R. Mier, SAGE Publications, Newbury Park CA.
- Ministerstwo Nauki i Informatyzacji, *Strategia kierunkowa rozwoju informatyzacji Polski do roku 2013 oraz perspektywiczna prognoza transformacji społeczeństwa informacyjnego do roku 2020*; http://www.ezdrowie.lodzkie.pl/pliki/PL-MNiI-2005-strategia_kierunkowa_rozwoju_informatyzacji_Polski_do_roku_2013.pdf.
- Olszak C.M., Ziemia E. (red.) [2007], *Strategie i modele gospodarki elektronicznej*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

- Parysek J.J. [1996], *Gospodarka lokalna w warunkach wolnego rynku i samorządowych struktur społecznych*, [w:] *Rozwój lokalny i lokalna gospodarka przestrzenna*, red. J.J. Parysek, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.
- Pichierri A. [2006], *Concertation and Local Development*, "International Journal and Regional Research", vol. 26, no. 4, s. 689–706, za: Nowak J.F., *Modernizacja lokalnej administracji publicznej a rozwój lokalny*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań.
- Radzikowska B. [2005], *Aspekty prawne oraz zasady finansowania projektu „e-PUAP”*. Raport ARC Rynek i Opinia. E-PUAP, Ministerstwo Nauki i Informatyzacji, Warszawa, luty.
- Strategia rozwoju Gminy Dzierżoniów na lata 2007–2013*; <http://www.ug.dzierzonow.pl/strateg/strategia.pdf> (5.09.2011).
- Strategia rozwoju powiatu kłodzkiego na lata 2008–2015*; <http://www.bip.powiat.klodzko.pl>.
- Strategie rozwoju wybranych gmin województwa dolnośląskiego z powiatów ząbkowickiego, dzierzoniowskiego, kłodzkiego oraz wałbrzyskiego*.
- Szyjko C.T. [2011], *Internet jako środek komunikacji obywatelskiej w UE*, www.stosunki-miedzynarodowe.pl (czerwiec 2011).
- Wojtasiewicz L. [1996], *Ekonomiczne uwarunkowania rozwoju lokalnego*, [w:] *Rozwój lokalny i lokalna gospodarka przestrzenna*, red. J.J. Parysek, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.
- Założenia do strategii informatyzacji gminy Stoszowice na lata 2007–2013*; <http://www.stoszowice.pl>.

THE IMPLEMENTATION OF IT TECHNOLOGIES IN SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF LOCAL GOVERNMENTS. RESEARCH RESULTS

Summary: The article is to show the role of local governments in encouraging social and economic development in the area of using IT instruments. Local governments can take active steps to support the development of citizens and companies by implementing available IT instruments. They can be divided into such areas as economic development support, social development, education spreading, mastering local office performance in delivering public services and promotion of tourism and recreation. The research has shown that the instruments that local governments may use are of various effectiveness, so they have to be careful while choosing specific set of activities. Many instruments are considered to be useless and may result in losing a lot of money and organizational effort.

Keywords: local socio-economic development, development support, IT solutions, local government effectiveness.